25/05/2020

Η θεολογία της Εκκλησίας για την θεία Κοινωνία

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου

Του Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιεροθέου

Ένας από τους ισχυρότερους πειρασμούς που δέχθηκαν τα μέλη της Εκκλησίας με την εμφάνιση του νέου ιού (covid-19) συνδέεται με το μυστήριο της θείας Λειτουργίας. Δεν ήταν τόσο το κλείσιμο των Ιερών Ναών για τον λαό, για να αποφευχθή ο συγχρωτισμός, όσο το ότι από μερικούς αμφισβητήθηκε το κέντρο της Εκκλησίας μας, που είναι το Σώμα και το Αίμα του Χριστού και ο τρόπος της θείας Μετάληψης. Ισχυρίστηκαν ότι δήθεν μέσα από το Σώμα και το Αίμα του Χριστού μεταφέρονται ιοί και μικρόβια, ενώ η πείρα των αιώνων απέδειξε το εντελώς αντίθετο.

Τέτοιες ασεβείς απόψεις δεν εκφράστηκαν μόνον από «αλειτούργητους» και «ακοινώνητους», αλλά και από κάποιους δήθεν θεολόγους και θεολογούντες.

Για να καταγραφή η πίστη της Εκκλησίας για το σημαντικό αυτό θέμα καταρτίσθηκε και δημοσιεύθηκε ένα κείμενο (42 σελίδων), από συνεργάτες του Μητροπολίτου μας (Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιερόθεο) με τίτλο «Η μαρτυρία της Ορθόδοξης Εκκλησίας για την Θεία Κοινωνία» και υπότιτλο

«Τοποθέτηση σε τρέχουσες θεολογικές αντιρρήσεις και καταγραφή εκκλησιαστικών πηγών για την θεία Κοινωνία».

Η Διαρκής Ιερά Σύνοδος κατά την Συνεδρίασή της, της 12ης Μαίου 2020, αποφάσισε να αποστείλη το κείμενο αυτό προς τους Σεβ. Μητροπολίτες της Εκκλησίας της Ελλάδος, για την ενημέρωσή τους και «κατά την ποιμαντικήν κρίσιν εκάστου Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, αξιοποίησιν αυτού».

Τις βασικές θέσεις του κειμένου αυτού καταγράφουμε στην συνέχεια, σε μια περίληψη για να γίνη πιο κατανοητό το κείμενο.

Θεάνθρωπος, θεία Λειτουργία, Εκκλησία

Ο άγιος Ιουστίνος του Τσέλιε, ακολουθώντας όλη την μαρτυρία της Εκκλησίας, συνδέει άρρηκτα τον Θεάνθρωπο Χριστό, την θεία Λειτουργία και την Εκκλησία. Η Εκκλησία είναι Σώμα Χριστού, οπότε από όπου απουσιάζει ο Θεάνθρωπος Χριστός δεν υπάρχει Εκκλησία. Ο Χριστός δίνεται στον κόσμο με το μυστήριο της θείας Λειτουργίας, το μυστήριο που συνοψίζει όλα τα μυστήρια της Καινής Διαθήκης, όλα τα μυστήρια της Εκκλησίας του Χριστού.

Η μαρτυρία του αγίου Ιουστίνου του Νέου για την ταυτότητα της Ορθόδοξης Εκκλησίας με την θεία Λειτουργία, ως Ευχαριστία και Μετάληψη του Σώματος και του Αίματος του σαρκωθέντος Λόγου του Θεού, δείχνει ότι η Εκκλησία δεν μπορεί να παύση την θεία Λειτουργία, δηλαδή την μετάδοση του Σώματος και του Αίματος του Χριστού στους πιστούς, γιατί αυτό συνεπάγεται την άρνηση του εαυτού της, ως του πραγματικού Σώματος του Ιησού Χριστού.

Α΄ Μέρος – Θεολογική τοποθέτηση σε σύγχρονες θεολογικές αντιρρήσεις

1. Η παύση της Θείας Λειτουργίας ως ύψιστη πράξη αγαπητικής αυτοκένωσης της Εκκλησίας

Ήδη προτού κλείσουν οι Ναοί από το Κράτος, προτάθηκε η παύση της Λειτουργίας από θεολόγους και μάλιστα υπήρξαν περιπτώσεις Ναών, οι οποίοι έκλεισαν πριν καν η Ιερά Σύνοδος λάβη οποιαδήποτε απόφαση. Η θεολογική αιτιολογία της παύσης της θείας Λειτουργίας από προισταμένους των Ναών υπήρξε η χριστιανική αγάπη ως αυτοκένωση της Εκκλησίας από τον ίδιο της τον εαυτό, δηλαδή την θεία Λειτουργία, με σκοπό να προστατευτή αγαπητικά από κάθε μολυσμό η κοινωνία των ανθρώπων.

Μια τέτοια άποψη δεν μπορεί να στηριχθή στην Ορθόδοξη πίστη και θεολογία περί του Μυστηρίου της θείας Ευχαριστίας. Είναι τελείως κατανοητή μέσα στο πλαίσιο

της πίστης των Προτεσταντών, σύμφωνα με την οποία τα Τίμια Δώρα δεν είναι ο ίδιος ο Χριστός, αλλά κτιστά σύμβολα με σκοπό την ενεργοποίηση της μνήμης σε σχέση με το σωτηριώδες έργο του Χριστού. Για τον προστεστάντη Χριστιανό η σωτηρία του ανθρώπου δεν εξαρτάται από την μυστηριακή συμμετοχή του στην λατρεία, διότι απλούστατα τα πάντα είναι κτιστά. Αυτός είναι ακριβώς ο λόγος για τον οποίο στον Προτεσταντισμό είτε είναι κανείς στο σπίτι είτε στην αίθουσα ανάγνωσης του λόγου του Θεού είναι το ίδιο πράγμα. Μάλιστα σε καιρούς επιδημίας γίνεται προφανές ότι η εξίσωση ατομικής λατρείας και κοινής λατρείας γέρνει απολύτως υπέρ της πρώτης, αφού αυτό ορίζεται ως χριστιανική αγάπη με σκοπό την απουσία μετάδοσης ασθενειών.

Η προτροπή, στον χώρο της Ορθόδοξης Εκκλησίας, για παύση της θείας Λειτουργίας ως θυσιαστικής αγάπης προς τους ανθρώπους προέρχεται και από την πεποίθηση ότι με την θεία Μετάληψη είναι ενδεχόμενο να μεταδίδεται φθορά και μολυσμός. Οι δήθεν θεολογικές προϋποθέσεις της πεποίθησης αυτής βασίζονται στη θεώρηση της φύσης, είτε κτιστής, είτε άκτιστης, ως ενός πράγματος στο οποίο επικρατεί η αναγκαιότητα και το οποίο επείγεται για την ατομική του επιβίωση, ενώ το πρόσωπο είναι ελεύθερο από αναγκαιότητες. Προβάλλεται η κοινωνία των προσώπων ως εναντία στην ατομιστική επιβίωση των φύσεων και η θεία Μετάληψη θεωρείται ως σχέση κοινωνίας προσώπων, των πιστών και του Χριστού, που εναντιώνεται στην επιβίωση της φύσεως. Αυτή ακριβώς η υποτίμηση της φύσεως, ακόμα και της θεικής, δίνει το περιθώριο να θεωρηθούν τα Τίμια Δώρα ως δεκτικά και φορείς μολυσματικών, φθοροποιητικών, ιογενών επιδράσεων.

Η θεώρηση αυτή, όμως, της θείας Μεταλήψεως εμπεριέχει την βλάσφημη άποψη ότι δεν εκπορεύεται αγιαστική Χάρη από τον Άρτο και τον Οίνο, που έγιναν Σώμα και Αίμα Χριστού, κατά το Μυστήριο της θείας Λειτουργίας. Εδώ ακριβώς εντοπίζει κανείς πλήρη ταύτιση με τον Προτεσταντισμό. Δεν γίνεται παραδεκτή, όπως στους Προτεστάντες, καμμία φυσική παρουσία του Θεού στα Τίμια Δώρα. Θεωρούνται απλώς ως σημεία ή σύμβολα της κοινωνίας των προσώπων. Οι φύσεις του Χριστού παραμερίζονται απολύτως και έτσι δεν υπάρχει κανένα περιθώριο για την θεοποιό ενέργεια του Άρτου και Οίνου που μεταβλήθηκαν σε Σώμα και Αίμα Χριστού. Οπότε πολύ φυσιολογικά παραδέχονται την βλάσφημη άποψη ότι μέσω της θείας Μεταλήψεως μεταδίδονται ιοί και φθορά.

Με τέτοιες απόψεις, που υποτιμούν την φύση, είτε κτιστή, είτε άκτιστη, και δεν αφήνουν κανένα περιθώριο για την θεοποιό ενέργεια του Άρτου και Οίνου που μεταβλήθηκαν σε Σώμα και Αίμα Χριστού κατά την θεία Λειτουργία, είναι φυσιολογική η εξίσωση του «προσεύχομαι στο σπίτι» και του «μετέχω της

λατρείας στον Ναό». Αυτό που χάνεται για τους φορείς αυτών των απόψεων είναι η «διαπροσωπική σχέση» με τους άλλους ανθρώπους, η στέρηση που επιβάλλεται από τα μέτρα του Κράτους. Οτιδήποτε άλλο, κατά τις απόψεις τους, αναπληρώνεται, αφού από τον Άρτο και τον Οίνο που καθαγιάζονται στην θεία Λειτουργία, η οποία τελείται στο Ιερό Ναό δεν αναμένουν την καθαρτική, φωτιστική και θεοποιό ενέργεια του Θεού. Αυτά τα αναμένουν από την «κοινωνία των προσώπων», όπως αυτοί την εννοούν.

Για τον ορθόδοξο Χριστιανό, όμως, δεν εξισώνεται η προσευχή στο σπίτι με την λατρεία που τελείται στον Ναό, ούτε η κοινωνία των πιστών με τον Χριστό τελεί εκτός της μέθεξης των ακτίστων ενεργειών από την τεθεωμένη Σάρκα του Λόγου, ούτε επίσης το Σώμα και το Αίμα του Χριστού μπορεί να αποτελέση φορέα μόλυνσης και θανάτου, διότι ο Κύριος της Ζωής δεν κληροδοτεί φθορά και θάνατο. Κατά τον τρόπο που η ανθρώπινη φύση του Χριστού, παθητή και θνητή εκουσίως, φανέρωνε την θεία ζωοποιό ενέργεια κατά τις θαυματουργίες, με τον ίδιο τρόπο ο καθαγιασμένος Άρτος και ο Οίνος της θείας Λειτουργίας ενεργεί τον αγιασμό των ανθρώπων.

Η πίστη της Εκκλησίας στα Τίμια Δώρα βλέπει την αντίδοση των ιδιωμάτων των φύσεων στο πρόσωπο του Σαρκωμένου Λόγου, όπως την θεολόγησαν οι άγιοι Πατέρες. Η σάρκα του Ιησού Χριστού, αν και θνητή προ της Αναστάσεως –απέβαλε την φθαρτότητα και την θνητότητα με την Ανάσταση– είναι ζωοποιός και ενεργεί όσα είναι της θεότητος, όχι αφ’ εαυτής, αλλά εξαιτίας της ενώσεως με την θεία φύση. Αντιστοίχως, η ενέργεια της θεότητας εκπορεύεται από τον Άρτο της θείας Λειτουργίας, ως του πραγματικού Σώματος του Χριστού. Κατ’ αυτόν τον τρόπο ο Άρτος της θείας Λειτουργίας είναι ζωοποιός, αγιαστικός και θεοποιός.

Στα Ευαγγέλια ο Ιησούς Χριστός θεραπεύει τους αρρώστους με την αφή, μέσω της οποίας, διά του σώματός Του, φανερώνεται και θαυματουργεί η άκτιστη ενέργεια της θεότητας. Στο κατά Μάρκον Ευαγγέλιο διαβάζει κανείς «Και έρχεται προς αυτόν λεπρός παρακαλών αυτόν και γονυπετών αυτόν και λέγων αυτώ ότι εάν θέλης, δύνασαί με καθαρίσαι. ο δε ᾽Ιησούς σπλαγχνισθείς, εκτείνας την χείρα ήψατο αυτού και λέγει αυτώ· θέλω, καθαρίσθητι. και ειπόντος αυτού ευθέως απήλθεν απ᾽ αυτού η λέπρα, και εκαθαρίσθη»(Μαρκ.1,40-41).

Ο Θεάνθρωπος Χριστός με την αφή και την θεική θαυματουργική Του ενέργεια θεραπεύει τον λεπρό. Ο Λόγος του Πατρός, ο Θεάνθρωπος Χριστός ενεργεί, ως ενιαία σύνθετη υπόσταση και με την ενέργεια της ανθρώπινης και με την ενέργεια της θεικής φύσης Του. Κατά τον άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή ο Χριστός παρέλαβε την σάρκα του ως συνεργάτη στις θεραπείες και τις αναστάσεις νεκρών, για να δείξη ότι κι αυτή μπορεί να ζωοποιεί με την ουσιώδη θεία ενέργειά Του.

Ο Χριστός ως ο Σαρκωμένος Λόγος ενεργεί τα ανθρώπινα θεικώς και τα θεικά ανθρωπίνως. Το σώμα του Σαρκωμένου Λόγου ουδέποτε χωρίζεται από την θεική ενέργεια, διότι είναι το Σώμα του ιδίου του Θεού Λόγου, το οποίο προσφέρεται προς βρώσιν και πόσιν στους πιστούς. Είναι προφανές ότι ο ευχαριστιακός Άρτος ως Σώμα Χριστού, ως Σώμα του ιδίου του Θεού Λόγου ουδέποτε είναι χωρισμένος από την θεική ενέργεια. Επομένως, είναι αδύνατον το σώμα του ιδίου του Λόγου να αποτελεί φορέα φθοράς.

Εν κατακλείδι, η υπακοή της Εκκλησίας στον Χριστό δεν μπορεί να μεταδίδει ιούς και ασθένειες. Διότι η Εκκλησία τελώντας την θεία Λειτουργία υπακούει στον Χριστό, ο Οποίος «λαβών τον άρτον» είπε στους Μαθητές Του: «λάβετε φάγετε· τούτό εστι το σώμά μου· και λαβών το ποτήριον και ευχαριστήσας έδωκεν αυτοίς λέγων· πίετε εξ αυτού πάντες· τούτο γαρ εστι το αίμά μου»(Ματθ.26, 26-28), και στο Ευαγγέλιο του Λουκά καταλήγει λέγοντας: «τούτο ποιείτε εις την εμήν ανάμνησιν» (Λκ. 22,19).

Προφανώς είναι βλασφημία να δεχθούμε ότι ο Χριστός είπε στους Μαθητές Του «τούτο ποιείτε» αφήνοντάς τους έκθετους σε ασθένειες και θάνατο, ο Νικητής του θανάτου.

2. Το αίτημα για παύση της Θείας Λειτουργίας ως μεταρρύθμιση και εκσυγχρονισμός κατά τα πρότυπα των λοιπών χριστιανικών ομολογιών

Αναρωτιούνται μερικοί αρθρογράφοι, που δεν έχουν σχέση με την Εκκλησία και αγνοούν την θεολογία της, γιατί δεν μεταρρυθμίζεται επιτέλους η Ορθόδοξη Εκκλησία, γιατί δεν μιμείται το Βατικανό και τις Προτεσταντικές Ομολογίες στην παύση της θείας Λειτουργίας στον καιρό της πανδημίας, αλλά μένει κολλημένη στην δική της παράδοση. Η απάντηση είναι σχετικά προφανής. Ούτε το Βατικανό, ούτε οι Προτεσταντικές Ομολογίες θεωρούν την Εκκλησία άκτιστη και κτιστή, όπως είναι ο Χριστός, ο σαρκωμένος Λόγος κτιστός άνθρωπος και τέλειος άκτιστος Θεός.

Η θεία Χάρη για τους Ρωμαιοκαθολικούς είναι κτιστή, είναι κτίσμα, δημιούργημα, δεν είναι ουσιώδης ενέργεια του Θεού. Ο Θεός γι’ αυτούς δεν δίνει τίποτε από τον

Εαυτό Του στον κόσμο. Επικοινωνεί μέσω κτισμάτων.

Οι Προτεστάντες δεν δέχονται αληθή παρουσία Χριστού στα Τίμια Δώρα. Τα Τίμια Δώρα, σε όποιες Ομολογίες υπάρχουν και εφόσον υπάρχουν, αποτελούν κτίσματα μόνον, βοηθητικά της μνήμης, ώστε οι πιστοί να θυμούνται τον Χριστό. Δεν είναι πηγές της άκτιστης Χάριτος του Θεού, ούτε ενώνουν τους πιστούς με το Σώμα και το Αίμα του Χριστού, δηλαδή με το πραγματικό Σώμα Του, που είναι η Εκκλησία, εμπειρία που εκφράζει πολύ χαρακτηριστικά ο Απόστολος Παύλος γράφοντας στους Εφεσίους: «ότι μέλη εσμέν του σώματος αυτού, εκ της σαρκός αυτού και εκ των οστέων αυτού»(5,30).

Κατά συνέπεια η θεία Λειτουργία είναι η υπαρκτική ταυτότητα των Ορθοδόξων. Η ζωή του Ορθόδοξου Χριστιανού είναι ζωή μέσα στην Εκκλησία και διά της Εκκλησίας. Είναι ζωή, η δύναμη της οποίας είναι του Σώματος του Χριστού και το Σώμα του Χριστού φανερώνεται και παρέχεται στην θεία Λειτουργία.

Η απόφαση της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος και άλλων Εκκλησιών να μην παύση η θεία Λειτουργία, δεν ήταν για να διατηρηθή κάποιος τελετουργικός τύπος. Ήταν ομολογία πίστεως στο πρόσωπο του Χριστού. Ήταν ομολογία ότι ο Ιησούς Χριστός είναι ο Υιός του Θεού του ζώντος. Παύση της θείας Λειτουργίας σημαίνει παύση της πίστης ότι ο Ιησούς Χριστός είναι ο Υιός και Λόγος του Θεού. Με αυτήν την πίστη η θεία Λειτουργία στην Ορθόδοξη Εκκλησία δεν μπορεί να σταματήση. Η θεία Λειτουργία αποτελεί την πίστη των Ορθοδόξων Χριστιανών, ότι ο Ιησούς Χριστός είναι ο Κύριος όλης της δημιουργίας. Η Πολιτεία, βέβαια, αποδείχθηκε ότι έχει άλλη αντίληψη των πραγμάτων.

Η ανακοίνωση της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος (16-3-2020) για την διατήρηση της τέλεσης της θείας Λειτουργίας τις Κυριακές 7-8 π.μ., με παράλληλες παραινέσεις για αποχή κάθε ευπαθούς ομάδας και κάθε ασθενούς, φανέρωσε με σαφήνεια ότι η Εκκλησία της Ελλάδος λάμβανε σοβαρότατα υπόψη της τα επιστημονικά δεδομένα για την πανδημία, αλλά και δεν παραθεωρούσε την θεολογία της Εκκλησίας, μέσα στην οποία δεν νοείται παύση της θείας Λειτουργίας.

Εν τέλει, η αποδοχή εκ μέρους της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της κρατικής εντολής για θεία Λειτουργία με μόνους τους Λειτουργούς μαρτυρεί: πρώτον, την σοβαρή στάση της Εκκλησίας απέναντι στα επιστημονικά δεδομένα, τα οποία αποτρέπουν τον συγχρωτισμό των ανθρώπων· δεύτερον, την πρόνοια της Εκκλησίας να μην βλασφημηθή το όνομα του Ιησού Χριστού και των Χριστιανών ως φορέων του θανάτου στην κοσμική κοινωνία μόνον λόγω του συνωστισμού· τρίτον, την αγάπη της Εκκλησίας προς όλο τον λαό –Χριστιανούς και μη– και μαρτυρεί την άρνηση

της Εκκλησίας να λειτουργήση ως κομματική μερίδα εγείροντας εμφυλιακές τάσεις εντός του ιδίου Ελληνικού Έθνους. Έχουμε τον εξωτερικό «αόρατο πόλεμο» του κορωνοιού, δεν ήταν προς το συμφέρον του λαού να ανάψη και ένας ορατός εμφύλιος.

Σε άλλες εποχές, βέβαια, επειδή το σύνολο της κοινωνίας πίστευε στον Ιησού Χριστό, η σκέψη για την παύση των ιεροπραξιών ή περιορισμό τους σε μόνους τους Λειτουργούς σε περιόδους πανδημιών ήταν αδιανόητη. Αυτό μάλιστα παρά το γεγονός ότι οι άνθρωποι είχαν πλήρη συνείδηση για τον μεταδοτικό χαρακτήρα της μολυσματικής αρρώστιας. Υπάρχουν πολλά ιστορικά παραδείγματα από τους πρώτους αιώνες έως τις μέρες μας.

Εν κατακλείδι, μεταρρύθμιση της Εκκλησίας με παύση της θείας Λειτουργίας, σημαίνει έκπτωση από την ορθή πίστη στον Θεάνθρωπο Χριστό, ο Οποίος, κυρίως μέσω της θείας Λειτουργίας, είναι η Ζωή του κόσμου.

3. Η επίκριση της άποψης της Συνόδου και της μαρτυρίας επισκόπων και κληρικών ότι η θεία Κοινωνία δεν μεταδίδει μολυσματικές ασθένειες

Με αφορμή τη χρήση της ιερής λαβίδας, του μάκτρου και των ιερών σκευών έγινε και γίνεται μια μεγάλη συζήτηση περί μεταδοτικότητας μολυσματικών ασθενειών. Μάλιστα, με άξονα αναφοράς την θέση ότι τα Τίμια Δώρα αποτελούν υλικά της πεπτωκυίας φθαρτής φύσεως έγινε λόγος για μονοφυσίτες και μονοφυσιτισμό ως προς την θεία Μετάληψη.

Ισχυρίστηκαν, δηλαδή, ορισμένοι ότι είναι μονοφυσιτισμός να λέγεται ότι η θεία Κοινωνία του Σώματος και του Αίματος του Χριστού δεν μεταδίδει μολυσματικές ασθένειες, διότι έτσι παραβλέπεται η φθαρτή φύση του Ευχαριστιακού Άρτου. Κατά τους ιδίους επικριτές της Ιεράς Συνόδου, φθαρτός άρτος σημαίνει μετάδοση μολυσματικών ασθενειών. Επομένως, για τους ίδιους επικριτές το να ισχυριστή κανείς ότι ο Ευχαριστιακός Άρτος δεν μεταδίδει μολυσματικές ασθένειες ισοδυναμεί με θεώρηση του καθαγιασμένου Άρτου ως αποκλειστικά θείας φύσεως, εξ ου κατά την γνώμη τους και ο μονοφυσιτισμός.

Είναι γεγονός, ότι μεγάλο μέρος Λειτουργών έχουν βρεθή μάρτυρες σε εξωτερικές αλλοιώσεις του Ευχαριστιακού Άρτου, όπως π.χ. του Άρτου της Προηγιασμένης θείας Λειτουργίας ή του Άρτου της Μεγάλης Πέμπτης, ο οποίος φυλάσσεται στο Αρτοφόριο της Αγίας Τραπέζης κάθε Ιερού Ναού με σκοπό την Μετάληψη των εχόντων ανάγκη σε ώρες που δεν γίνεται θεία Λειτουργία.

Το γεγονός πιθανής αλλοίωσης του Ευχαριστιακού Άρτου μαρτυρεί προφανώς για την υλική του φύση. Όμως επειδή ο Ευχαριστιακός Άρτος και ο Οίνος είναι αληθώς

Σώμα και Αίμα Χριστού είναι αδύνατον να αποτελέση φορέα μολυσματικών ασθενειών. Ο Άρτος της Ζωής δεν μπορεί να είναι μέσον θανάτου και φθοράς.

Η αντίδοση των ιδιωμάτων των φύσεων στο πρόσωπο του σαρκωμένου Λόγου βοηθά στην κατανόηση του πράγματος. Κατά τον τρόπο που προ της Αναστάσεως η παθητή σάρκα του Κυρίου ήταν ζωοποιός, με τον ίδιο τρόπο ο Ευχαριστιακός Άρτος ως Σώμα Χριστού είναι κτιστός και γεμάτος από τις άκτιστες ενέργειες της θεότητος του Ιησού Χριστού.

Ο Υιός και Λόγος του Θεού εκουσίως προσέλαβε την παθητότητα και την θνητότητα της φύσεώς μας, για να μας δωρίση την νίκη εναντίον του θανάτου. Εκουσίως προσλαμβάνει και τον άρτο της υποκείμενης στην φθορά φύσεως, τον κάνει μυστηριακά Σώμα Του, για να μας μεταδώση την Ζωή Του, την οποία «θάνατος ουκέτι κυριεύει».

Πέραν αυτών, υπάρχουν δεκάδες μαρτυρίες ζώντων και κεκοιμημένων Λειτουργών του Θεού, οι οποίοι κατέλυαν την θεία Κοινωνία είτε εκκλησιάσματος με εξόχως μολυσματικές ασθένειες, είτε με κάθε είδους ζωντανών οργανισμών (ζωϋφίων, εντόμων κλπ), οι οποίοι εξ ατυχήματος συγκεντρώνονταν στο ιερό Ποτήριο. Όλες αυτές οι μαρτυρίες επιβεβαιώνουν ότι η θεία Χάρη ενεργεί από τον Ευχαριστιακό Άρτο ως απολύτως αποτρεπτική κάθε φθοράς.

Πάντως, η παραδοχή από μερικούς της μετάδοσης νοσημάτων από τον Ευχαριστιακό Άρτο είναι αποτέλεσμα της θεώρησής του ως αποκλειστικά κτιστού και μάλιστα φθαρτού. Παραθεωρεί τελείως το μυστήριο της μεταβολής των δώρων σε Σώμα και Αίμα Χριστού.

Μια τέτοια θεώρηση όμως μηδενίζει την άκτιστη ενέργεια που εκπορεύεται από το Σώμα του σαρκωμένου Λόγου και καθιστά κτιστολάτρη και φθαρτολάτρη, όποιον πιστεύει στην μετάδοση φθοράς από το αναστημένο Σώμα του Κυρίου. Επομένως, μονοφυσίτες δεν είναι όσοι πιστεύουν στην απουσία μετάδοσης ασθενειών από τον Ευχαριστιακό Άρτο, αλλά δυστυχώς, μονοφυσίτες και φθαρτολάτρες είναι όσοι πιστεύουν ότι ο Άρτος της Ζωής μπορεί να είναι και πρόξενος φθοράς.

Ένα άλλο ζήτημα που συζητήθηκε πολύ ήταν ο τρόπος της θείας Μετάληψης διά της λαβίδος, η πιθανή μετάδοση μολυσμού μέσω του μάκτρου, εναλλακτικοί τρόποι θείας Μετάληψης κλπ. Όλη η συζήτηση σχετικά με το τι κολλάει και τι δεν κολλάει αναφορικά με τον τρόπο Μετάληψης είναι μια απολύτως αδιέξοδη σχολαστική λεπτολογία.

Ο άνθρωπος προσέρχεται να μεταλάβη τον Άρτο της Ζωής, που είναι το Σώμα και το Αίμα του Χριστού. Ο Κύριος της ζωής οικονομεί στον καθένα μας τι θα συμβή

και τι δεν θα συμβή. Δεν μπορεί ο Χριστιανός να συμπεριφέρεται ως βαριά νευρωτικός και ψυχαναγκαστικός με μικροβιακές εμμονές έμπροσθεν του μεγαλύτερου θαύματος της δημιουργίας, της ίδιας της ενανθρώπησης του Θεού Λόγου, η οποία ανακαινίζει το σύμπαν και καθιστά τον άνθρωπο σύσσωμο και σύναιμο του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού.

Πέραν αυτών ο τρόπος Μετάληψης είναι καθιερωμένος εδώ και πολλούς αιώνες από την Εκκλησία και μια οποιαδήποτε αλλαγή δεν μπορεί να γίνη από μια μόνον Αυτοκέφαλη Εκκλησία ή ένα Πατριαρχείο ή, πολύ περισσότερο, από έναν Ιερέα ή Επίσκοπο, αλλά από όλη την Εκκλησία με θεολογικά κριτήρια και θεολογικό τρόπο.

Β΄ Μέρος – Η παράδοση της Ορθόδοξης Εκκλησίας για την θεία Κοινωνία

Η παράδοση των αγίων Πατέρων, από τους Αποστολικούς Πατέρες έως τους συγχρόνους αγίους της Εκκλησίας μας, μαρτυρεί ότι ο Άρτος και ο Οίνος της Ευχαριστίας, είναι Σώμα και Αίμα Χριστού, είναι «φάρμακον αθανασίας, αντίδοτος του μη αποθανείν, αλλά ζην εν Ιησού Χριστώ διά παντός» (άγιος Ιγνάτιος ο Θεοφόρος). Δεν μεταδίδει φθορά, ασθένειες και θάνατο, αλλά ζωή, όχι μόνο στην ψυχή, αλλά και στο σώμα. Την διδασκαλία αυτή συναντούμε στον άγιο Ιουστίνο Φιλόσοφο και Μάρτυρα και στον άγιο Ειρηναίο Επίσκοπο Λυώνος.

Βέβαια, για να ενεργήση το μυστήριο την ζωή της ψυχής και του σώματος υπάρχουν προϋποθέσεις. Είναι αδύνατον ο Ευχαριστιακός Άρτος να είναι μεταδοτικός φθοράς, διότι είναι ο Άρτος της Ζωής. Η Ζωή δεν κληροδοτεί θάνατο. Σύμφωνα με τον άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο, η καταδίκη που επιφέρει ο άνθρωπος στον εαυτό του προσερχόμενος αναξίως συνίσταται ακριβώς στην απουσία επιγνώσεως ότι μεταλαμβάνει τον Άρτο της Ζωής, το Σώμα και το Αίμα του Χριστού.

Στον άγιο Κύριλλο Αλεξανδρίας φανερώνεται με σαφήνεια με ποιόν τρόπο ο Άρτος της Ζωής είναι πρόξενος ζωοποίησης τόσο της ψυχής, όσο και του σώματος. Με επίκεντρο το θαύμα της ανάστασης του νέου της Ναΐν και της κόρης του Ιαείρου αναφέρεται στην μία και συγγενή δι’ αμφοίν ενέργεια του Ιησού Χριστού. Ο Χριστός κράτησε το χέρι της κόρης του Ιαείρου και την ζωοποίησε με το παντουργό πρόσταγμά Του. Ενήργησε με την αφή της σαρκός Του και με το θείο πρόσταγμα. «Μίαν και συγγενή» διά των δύο φύσεων επέδειξε την ενέργεια. Το ίδιο και στην ανάσταση του νέου της Ναΐν. «Ήψατο της σορού», και προσέταξε: «Νεανίσκε, σοι λέγω, εγέρθητι».

Με την αντίδοση των ιδιωμάτων στο πρόσωπο του Χριστού ο άγιος Κύριλλος ερμηνεύει την αντίδοση των ιδιωμάτων μεταξύ των ανθρωπίνων σωμάτων και του

Σώματος και του Αίματος του Χριστού. Αν με την αφή «της αγίας σαρκός» ζωοποιούνται οι νεκροί, πόσο πλουσιώτερη δεν θα κερδίσουμε «την ζωοποιόν ευλογίαν, όταν αυτής και απογευσώμεθα;». Θα μας μεταποιήση και θα μας δώση το δικό της αγαθό, δηλαδή την αθανασία. Οι φθαρτοί στην φύση, με την μίξη της όντως ζωής «αναστοιχειούμεθα» και καλούμαστε «προς αφθαρσίαν».

Η θέωση του ανθρώπου αφορά τον όλο άνθρωπο, το σώμα και την ψυχή του. Τα Τίμια Δώρα ως Σώμα και Αίμα Χριστού, σύμφωνα με τον άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή, ενεργούν την θέωση του ανθρώπου, τόσο κατά την ψυχή όσο και κατά το σώμα του.

Ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός εξηγεί την χρήση του άρτου και του οίνου για την μεταβολή σε Σώμα και Αίμα Χριστού ως συγκατάβαση του Θεού στην ανθρώπινη συνήθεια της βρώσης του άρτου και της πόσης του οίνου.

Στον άγιο Συμεών τον Νέο Θεολόγο τονίζεται η σωματική και νοερά αίσθηση της ενεργουμένης θεώσεως διά της θείας Κοινωνίας στους αξίους. Ψέγει μάλιστα αυτούς που θεωρούν ότι η κοινωνία με τον Θεό γίνεται «αγνώστως και αναισθήτως».

Κατά τον άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά ο Χριστός μας χαρίζει την άφεση των αμαρτιών «δια του θείου Βαπτίσματος, διά της των οικείων εντολών τηρήσεως, διά της μετανοίας ην τοις πταίουσιν εχαρίσατο, και διά της μεταδόσεως του οικείου σώματός τε και αίματος». Ο Χριστός με το άγιο Βάπτισμα γίνεται Πατέρας των ανθρώπων και με την Θεία κοινωνία Μητέρα. Μας «τρέφει μαστοίς οικείοις, ως υπόμαζια βρέφη μήτηρ φιλόστοργος». Οι δύο μαστοί είναι το άγιο Βάπτισμα και η θεία Κοινωνία. Από αυτά τα δύο μυστήρια εξαρτάται η σωτηρία μας.

Πλούσιο υλικό για το μυστήριο της θείας Ευχαριστίας υπάρχει στο βιβλίο «Περί της συνεχούς μεταλήψεως των αχράντων του Χριστού μυστηρίων», που επιμελήθηκε ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης. Είναι σημαντικός ο ακόλουθος συμπερασματικός λόγος του:

«Αδελφοί μου, αφού αποδείχθηκε από τις μαρτυρίες που αναφέραμε ως τώρα ότι είναι αναγκαία στους μη κωλυόμενους Χριστιανούς η συχνή θεία Μετάληψη, είναι απαραίτητο να κοινωνούμε και εμείς συχνά, για να έχουμε μέσα μας την ζωή, που είναι ο Ιησούς Χριστός, για να μην υποστούμε τον ψυχικό θάνατο. Όσοι δεν τρέφονται συχνά από αυτήν την πνευματική τροφή, βεβαίως πεθαίνουν. Αν και φαίνονται πως ζούν σωματικά, ψυχικά είναι νεκροί, γιατί απομακρύνθηκαν από την πνευματική και αληθινή ζωή που δίνει η αγία Μετάληψη».

Ο σύγχρονός μας άγιος Πορφύριος, εκφράζοντας την εμπειρία της Εκκλησίας,

έλεγε: «Να ζούμε τα μυστήρια, ιδιαίτερα το μυστήριο της θείας Κοινωνίας. Σ’ αυτά βρίσκεται η Ορθοδοξία. Προσφέρεται ο Χριστός στην Εκκλησία με τα μυστήρια και κυρίως με την θεία Κοινωνία».

Η Ορθοδοξία, όπως εκφράζεται από τα λειτουργικά, αλλά και τα δογματικά κείμενα της Εκκλησίας παρέχει την Ζωή του Χριστού στον κόσμου, μέσω κυρίως του μυστηρίου της θείας Λειτουργίας, στην οποία δίνεται προς βρώσιν και πόσιν το πραγματικό Σώμα και το πραγματικό Αίμα του Χριστού, όχι σύμβολά τους.

Στο Συνοδικό της Ορθοδοξίας ανθεματίζονται αυτοί που λένε ότι άλλη είναι η θεία Λειτουργία που τώρα τελούμε από εκείνη που τέλεσε ο Χριστός παραδίδοντας το Μυστήριο στους Αποστόλους και ότι οι τώρα τελούμενες προς εκείνη μόνον «φανταστικώς και εικονικώς» αναφέρονται. Η πίστη της Εκκλησίας διά των Αποστόλων και των Αγίων Πατέρων μας διδάσκει ότι η σήμερα και πάντοτε τελουμένη Θυσία είναι απαράλλακτη, μία και η αυτή με εκείνη που τέλεσε ο Χριστός και κατόπιν οι Απόστολοι.

Αντί συμπεράσματος

Η θεία Λειτουργία αποτελεί την ταυτότητα της Εκκλησίας, διότι η Εκκλησία είναι το Σώμα του Θεανθρώπου Ιησού Χριστού και μέλη της όσοι μεταλαμβάνουν του Άρτου της Ζωής, δηλαδή του Σώματος και του Αίματος του Χριστού.

Η μετάληψη του Άρτου της Ζωής είναι ένωση (για όσους είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι) με τον Θεάνθρωπο Ιησού Χριστό. Είναι κατάργηση του θανάτου και τελικός προορισμός του ανθρώπου. Είναι αναιρέτις της φθοράς. Δεν μεταδίδει ασθένειες. Μεταδίδει υγεία και ζωή σ’ αυτούς που διακρίνουν στον άρτο και τον οίνο της Ευχαριστίας το Σώμα και Αίμα του Χριστού.

Η θεία Λειτουργία δεν παύεται, διότι ο Θεάνθρωπος Χριστός δεν παύεται. Η θεία Λειτουργία είναι η μόνη σωτηρία του ανθρώπου, γιατί είναι ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός ενεργών την ανακαίνιση του κόσμου.